T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/715
KARAR NO : 2021/599
KARAR TR : 29/11/2021

ÖZET: 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : Z.B.
Vekili : Av. A.S.A.
Davalı : Çukurova Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Çukurova Kaymakamlığı İlçe Emniyet Müdürlüğünün 23/03/2021 tarihli ve 2021/91, 23/03/2021 tarihli ve2021/92, 30/03/2021 tarihli ve 2021/97 sayılı kararları ile, denetim ekiplerince değişik tarihlerde yapılan denetimlerde, davacı tarafından işletilen Doğal Çiftlik Restoran isimli işletmede, yetkili olmadıkları halde, açık olarak içki sunumu yapıldığından bahisle davacı adına 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (j) bendi ve yedinci fıkrası uyarınca sırasıyla 40.000, 80.000 ve 160.000 TL idari para cezası verilmiş, 18/03/2021 tarihinde yapılan denetim sırasında ayrıca, 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrası gereği kapalı alanda tütün ürünü tüketilmemesine ilişkin yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmediğinden bahisle,26/03/2021 tarih ve 14 sayılı kararla, bir yıllık dönemde ikinci ihlal nedeniyle 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrası uyarınca 6.000 TL idari para cezası verilmiştir.

2. Davacı, idari para cezalarının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Adana 2. Sulh Ceza Hâkimliği 26/04/2021 tarihli ve D.İş. 2021/2754 sayılı kararı**ile, başvurana verilen cezaların idari para cezası olmadığı, idari para cezalarının farklı maddelerde düzenlendiği, malların toptan satış bedeli üzerinden hesaplanan hal rüsumunun cezalı olarak istenilmesi ve söz konusu tutarın belediyeye ait bir gelir niteliğinde olması nedeniyle başvuruya konu edilen belediye encümen kararının iptali istemiyle açılan başvurunun idari yargı yerinin görev alanına girdiğini belirterek, başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karara davacı tarafından yapılan itiraz Adana 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 06/05/2021 tarihli ve D.İş No. 2021/3490 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

4. Bu kez davacı vekili 26/03/2021 tarihli ve 14 sayılı idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Adana 1. İdare Mahkemesi 28/09/2021 tarihli ve E.2021/1153 sayılı kararı** ile, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4207 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddeleri uyarınca idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un*"Ceza hükümleri"* başlığı altında düzenlenen 5. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

> *"(Değişik: 13/2/2011-6111/202 md.) 2. maddenin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumlularına, mahalli mülki amir tarafından bin Türk Lirasından beş bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.";*

7. On altıncı fıkrası şöyledir:

"(Ek: 13/2/2011-6111/202 md.; Değişik: 24/5/2013-6487/27 md.) Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin bir yıllık dönemde tekerrürü hâlinde idari para cezası bir kat; ikinci tekerrürü hâlinde iki kat artırılarak verilir. Aynı dönemdeki üçüncü tekerrürde de iş yeri on günden bir aya kadar kapatılır."

8. *"Tütün ürünlerinin yasaklanması"* başlığı altında düzenlenen 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Tütün ürünleri;

a) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında,

b) Koridorları dahil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında,

c) (Değişik: 24/5/2013-6487/26 md.) Hususi araçların sürücü koltukları ile taksi hizmeti verenler dâhil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında,

ç) Okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, özel eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında,

d) Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde,

tüketilemez….. "

9. 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 06/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır.";

10. 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir";

11. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 29/11/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından *26/03/2021 tarihli ve 14 sayılı idari para cezasının iptali istemiyle açılan dava yönünden oluşan* görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ikinci ve on altıncı fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

15. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

16. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

17. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

18. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

19. İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4207 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Adana 1. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Adana 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 26/04/2021 tarihli ve D.İş. 2021/2754 sayılı görevsizlik kararının *26/03/2021 tarihli ve 14 sayılı idari para cezasının iptali istemiyle yapılan başvuru yönünden verilen kısmının* kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Adana 1. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Adana 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 26/04/2021 tarihli ve D.İş. 2021/2754 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ *26/03/2021 tarihli ve 14 sayılı idari para cezasının iptali istemiyle yapılan başvuru yönünden verilen kısmının* KALDIRILMASINA,

29/11/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN